

Departementet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

Den 17. august 2023

Vedrørende sagsnr.: 23/10343

Høringsvar ift. forslag til lov om ændring af lov om institutioner for almen- og erhvervsrettet uddannelse (Permanent afskaffelse af forældreindkomst som kriterium for elevfordeling mv.)

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier (DEG) takker for muligheden for at afgive høringsvar til høring over forslag til lov om ændring af lov om institutioner for almen- og erhvervsrettet uddannelse (Permanent afskaffelse af forældreindkomst som kriterium for elevfordeling mv.).

Lovforslaget følger op på SVM-regeringens regeringsgrundlag, hvor der er lagt op til at tilbageføre dele af aftalen om elevfordeling fra juni 2021 så kriteriet om forældres indkomst ikke længere er gældende. Det lægges i stedet for op til at fordele efter transporttid.

DEG har været positive over, at forældreindkomst som kriterium for elevfordeling blev fjernet midlertidigt som fordelingskriterium primo 2023. DEG er positive overfor, at regeringen nu permanent afskaffer forældreindkomst som kriterium for elevfordeling.

DEG har haft svært ved at se fordelene i at bruge indkomst som fordelingskriterium bl.a. fordi modellen var meget kompleks og uigennemskuelig for elever, forældre og skoler. Det, at alle ansøgere til de gymnasiale ungdomsuddannelser som udgangspunkt fordeles efter de samme principper betyder, at elever og forældre i og nær de store byer ikke længere skal forstå to forskellige slags ansøgningsregler.

I forlængelse heraf forholder DEG sig meget kritiske over for den fordelingsproces skolerne har været i gennem i forhold til det nye optag af elever i skoleåret 2023/24.

I forhold til den politiske aftale af 10. juni 2021 om en elevfordeling på de gymnasiale uddannelser skal en ny elevfordelingsaftale løse to udfordringer:

1. Sikre bedre elevfordeling i de større byer, så man undgår en skæv elevsammensætning
2. Sikre bedre elevgrundlag for gymnasierne i tyndtbefolkede egne af Danmark.

De erhvervs-gymnasiale uddannelser HHX og HTX er som noget nyt en del af elevfordelingen.

I forhold til resultatet af ansøgningsrunden og den proces skoler, elever og forældre har været igennem er hovedkonklusionen, at elevfordelingen ikke har flyttet nogen elever på det erhvervsgymnasiale område, og ej heller har løst de udfordringer aftalen er sat i verden for at løse.

Den største udfordring på de erhvervsgymnasiale uddannelser har været at sikre elevgrundlaget på de mindre afdelinger. På HHX er kun hver 10. ledige plads blevet besat via elevfordelingsaftalen. På HTX er reelt set ingen af de mange ledige pladser blevet besat. Samlet set har elevfordelingsaftalen ikke haft nogen konsekvenser for elevfordelingen på de erhvervsgymnasiale uddannelser, når der lige ses bort fra nogle mindre rokeringer på HHX i hovedstaden. Hver fjerde stol står tom på landets små gymnasier. Tilsammen har de mindre erhvervsgymnasier (defineret ved en kapacitet på tre klasser eller under) fået fordelt 30 elever. Resultatet er 800 ledige pladser. De fleste mindre HHX- og HTX-afdelinger ligger i tyndt befolkede områder med en vigende demografiske udvikling.

En central elevfordelingsaftale løser ikke deres udfordringer med for få ansøgere, og DEG peger på, at der i stedet skal findes lokale løsninger de steder, hvor der er udfordringer. DEG stiller spørgsmålstejn ved at holde fast i en central elevfordelingsaftale, når regeringen går videre med de tiltag, der skal sikre, at gymnasiale udbud i de mindre befolkede områder ikke lukker. DEG er skeptiske overfor, om kapacitetsstyringen effektivt kan sikre et bæredygtigt elevgrundlag på små gymnasieafdelinger i tyndtbefolkede områder og peger på, at der kan være behov for andre tiltag til at bevare mindre udbudssteder i hele landet.

DEG mener, at en mere holdbar model vil være lokale løsninger kombineret med et gennemsyn af taxametrene, så små udbud (institutioner/afdelinger) i tyndtbefolkede områder kan understøttes økonomisk. Regeringen bør derfor hurtigst muligt genbesøge hele økonomien bag ungdomsuddannelserne for at sikre, at der kan opretholdes kvalitetsudbud i hele Danmark funderet på et bæredygtigt økonomisk grundlag.

Med tilbagetrækning af indkomstkriteriet som fordelingsværktøj til at modvirke en skæv elevsammensætning på gymnasier i de større byer, vil et væsentligt greb til at løse problemerne med skæv elevsammensætning forsvinde ud af aftalen. DEG lægger vægt på at sikre, at alle unge, uanset herkomst og social status, får en ungdomsuddannelse. Da årsager og kontekst for den skæve elevsammensætning i nogle geografiske områder varierer rundt om i landet, foreslår DEG, at der findes lokale løsninger i stedet for en national central fordelingsmodel. Vi anbefaler også, at modellen tager udgangspunkt i, at unge skal tilbydes fagligt og socialt bæredygtige og attraktive tilbud, hvor de bor, og at modellen understøtter dette mål politisk og økonomisk. DEG anbefaler at undersøge, om campusdannelse kan anvendes som et greb, der giver mindre sårbarhed ift. det enkelte udbud på campus. Forskellige uddannelser (hhx, htx, stx, hf, eud og eux) appellerer til forskellige elevtyper.

DEG anbefaler kraftigt, at foreningerne inddrages i tilblivelsesprocessen af, hvordan elevfordelingen håndteres fremadrettet når en varig fordelingsmodel skal aftales politisk og efterfølgende implementeres.

DEG mener i øvrigt, at det bør overvejes at ændre transporttidskriteriet til i stedet at tage udgangspunkt i et afstandskriterium, det det er mere gennemskueligt for elever og forældre.

Af lovforslaget fremgår det, at forslaget vil medføre mindre udgifter dels til administration dels til læringskonsulenter. Da det er de gymnasiale uddannelser, der via reducerede takster har finansieret udvikling, administration mv. mener DEG, at de anførte mindre udgifter tilbageføres til de gymnasiale uddannelser.

DEG har siden aftaleindgåelsen været kritiske overfor, at skolerne har skullet finansiere omkostningerne til administrationen af den centrale elevfordelingsmodel. Disse midler kunne i stedet være brugt på undervisning af eleverne. Da modellen som anført ikke har bidraget til at løse nogle af anførte udfordringer i forhold til en skæv elevfordeling og sikre et elevgrundlag på de mindre udbudssteder er DEG fortsat kritiske overfor, at skolerne skal finansiere administrationen af en model som dels ikke har virket og dels har medført mere administrativt arbejde ude på skolerne. DEG er undrende overfor, at skolerne fortsat skal bidrage til finansieringen af administrationen mv. svarende til årlig udgift på over 20 mio. kr.

Med venlig hilsen

Jesper Nielsen, Direktør
Danske Erhvervsskoler- og Gymnasier